

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Tangeværket, der ejes af Gudenaacentralen A.m.b.a., blev anlagt i årene 1918-21 i henhold til koncession meddelt i medfør af lov nr. 184 af 20. marts 1918 om udnyttelse af vandkraften i Gudenå. Koncessionen blev i overensstemmelse med loven meddelt for en periode på 80 år fra den dag, værket blev åbnet for drift, dvs. fra den 8. januar 1921.

I 2000 vedtog Folketinget en ændring af loven, så der blev skabt hjemmel til at forlænge koncessionen med 2 år, jf. lov nr. 1274 af 20. december 2000 (L 10, Folketingstidende 2000-01, till. A, spalte 1243). Forud for lovforslagets fremsættelse havde der gennem nogle år været ført en debat om, hvordan forholdene omkring Tangeværket og Tange Sø burde være fremover, når værkets koncession udløb. Der havde herunder været fremført forskellige løsningsmodeller. Ingen af disse havde imidlertid i tilstrækkelig grad belyst hverken de økonomiske konsekvenser eller konsekvenserne for natur, miljø og landskab samt det kulturhistoriske miljø omkring Tangeværket og Tange Sø. Formålet med forlængelsesloven var derfor ifølge bemærkningerne til lovforslaget at give mulighed for en nøjere undersøgelse af de to modeller for omløbsstryg, som især havde været fremherskende i debatten: et kort omløbsstryg uden om Tangeværket og et langt omløbsstryg uden om Tange Sø.

I betænkning afgivet af Miljø- og Planlægningsudvalget den 6. december 2000 over lovforslaget (Folketingstidende 2000-01, till. B, spalte 217) tilkendegav den daværende miljø- og energiminister – på baggrund af de synspunkter, der var fremkommet under Folketingets behandling af forslaget - at han var åben over for, at der foretages konsekvensundersøgelser af flere løsningsmodeller end de to, der var beskrevet i bemærkningerne til lovforslaget.

Der blev herefter nedsat en arbejdsgruppe med repræsentanter fra Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Miljøundersøgelser, Fødevareministeriet, Fiskeridirektoratet, Danmarks Fiskeriundersøgelser, Viborg

Amt, Århus Amt og Vejle Amt. Arbejdsgruppens opgave var at undersøge de tekniske muligheder for den fremtidige passageløsning og konsekvenserne heraf under den udtrykkelige forudsætning, at Tange Sø skulle bevares. Arbejdsgruppen har derfor ikke behandlet muligheden for at »tømme« Tange Sø og genskabe Gudenåens oprindelige løb.

Arbejdsgruppen valgte at undersøge 8 forskellige modeller for faunapassage samt et forslag om restaurering af Gudenåen umiddelbart nedstrøms Tangeværket. De valgte modeller varierer i længde, placering, dybde og karakter. Alle modellerne skønnedes på forhånd at kunne forbedre faunapassagen ved Tangeværket i forhold til den nuværende fisketrappe, men både forbedringerne og omkostningerne ville være forskellige. Fælles for alle løsningsforslagene er, at der er udarbejdet detaljerede konsekvensvurderinger med hensyn til

- op- og nedstrøms passage samt sprednings- og reproduktionsmuligheder for fisk og andet dyreliv og for planteliv forbi Tangeværket samt i og igennem Tange Sø,
- påvirkning af eksisterende dyre- og planteliv,
- vandkvaliteten i Gudenåen, Tange Sø og Randers Fjord,
- landskabelige forhold,
- kulturhistoriske forhold,
- friluftsliv i området,
- påvirkning af driften af Tangeværket,
- udgifter i forbindelse med anlægsarbejdet mv.,
- lodsejerforhold,
- miljø- og socioøkonomiske forhold,
- geotekniske forhold og grundvandsforhold.

De 8 modeller kan groft opdeles i tre kategorier: korte omløb, mellemlange omløb og lange omløb. De samlede omkostninger ved etablering af et kort omløb varierer mellem 10 mio. og 51 mio. kr., et mellemlangt omløb varierer mellem 40 mio. og 122 mio. kr., og et langt omløb varierer mellem 130 mio. og 252 mio. kr. Restaurering af Gudenåen umiddelbart nedstrøms Tangeværket beløber sig til ca. 8 mio. kr.